

Kennisplatform Bodemenergie

derde bijeenkomst

12 mei 2016

Agenda

12:00 uur Inloop lunch

13:00 uur Deel 1. Kennisagenda, framework & organisatie

1.1 Context en Framework

1.2 Kennisagenda

1.3 Organisatie en financiering

14:30 uur *Pauze*

15:00 uur Deel 2. Kennisdeling doel: kennisdeling, openstaande vragen

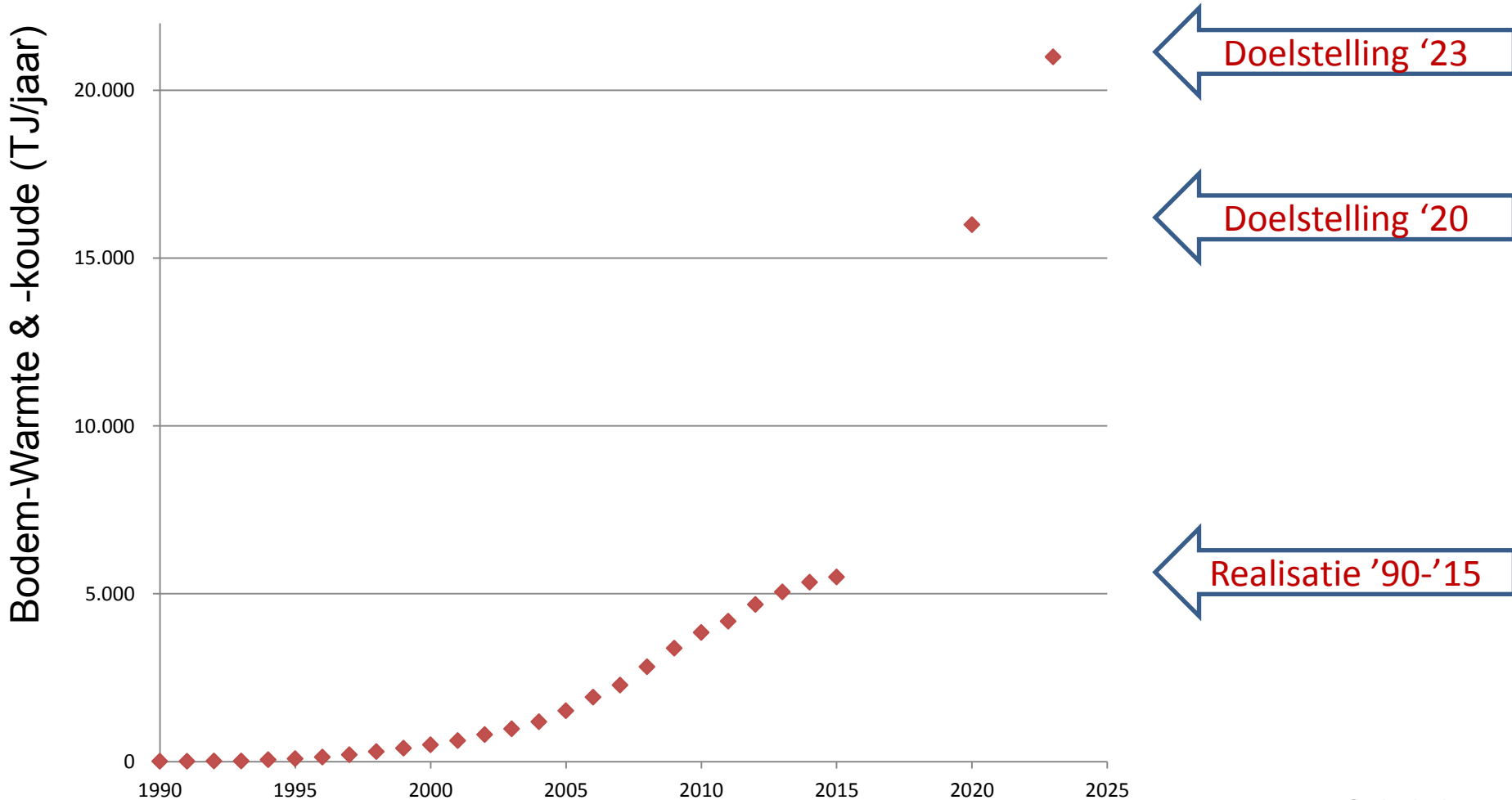
2.1 Prestatie/beoordeling

2.2 Lozen

16:15 uur Afsluiting

- ***Borrel***

Context: Nationale BE-doelstelling

Context: Nationale BE-doelstelling

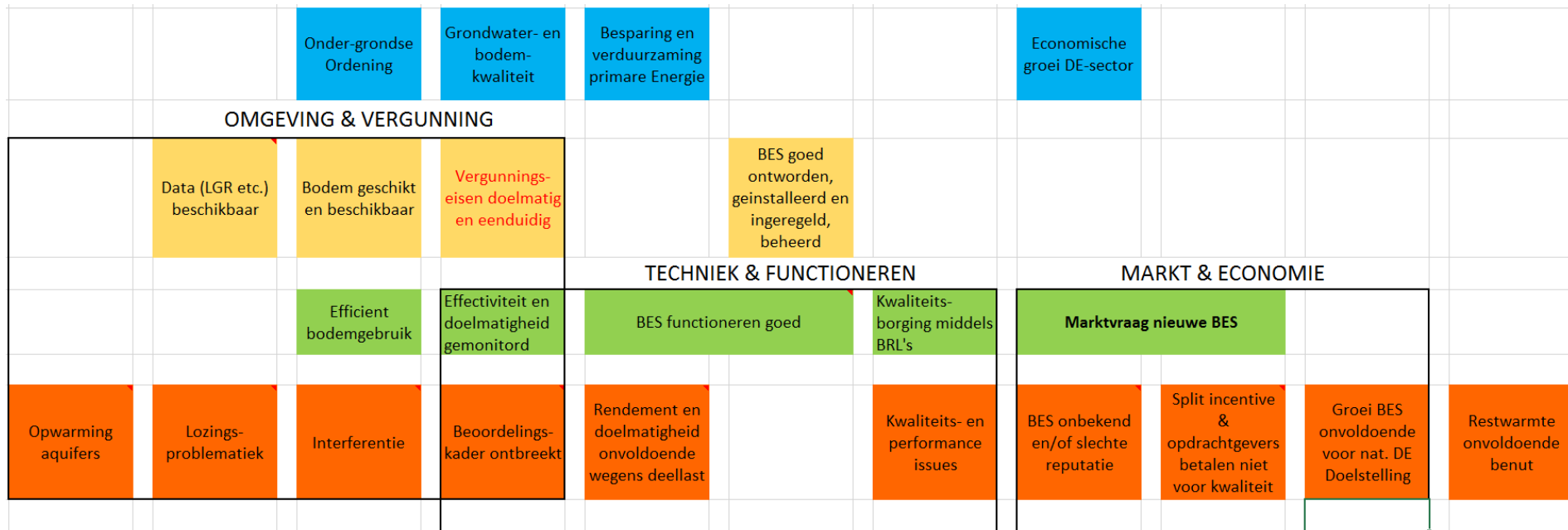
- Geïnstalleerd vermogen/aantallen systemen
→ Vergroten marktvraag nieuwe BES

?= doelstelling BE sector/kennisnetwerk?

Want... hoe zit het met:

- Bodemgebruik – efficiency & risico's?
- Effectiviteit en doelmatigheid van BES?
- Performance van systemen?
- Kwaliteit aanleg, beheer & onderhoud BES?

Framework

Kennis (-vragen)

Economische
groei DE-sector

MARKT & ECONOMIE

Marktvraag nieuwe BES

Kwaliteits- en
performance
issues

BES onbekend
en/of slechte
reputatie

Split incentive
&
opdrachtgevers
betalen niet
voor kwaliteit

Groei BES
onvoldoende
voor nat. DE
Doelstelling

Grondwater- en bodemkwaliteit

Besparing en verduurzaming primare Energie

ANNING

Vergunnings-eisen doelmatig en eenduidig

BES goed ontworpen, geïnstalleerd en ingeregeld, beheerd

TECHNIEK & FUNCTIONEREN

Effectiviteit en doelmatigheid gemonitord

BES functioneren goed

Kwaliteitsborging middels BRL's

Beoordelingskader ontbreekt

Rendement en doelmatigheid onvoldoende wegens deellast

Kwaliteits- en performance issues

Onder-grondse
Ordering

Grondwater- en
bodem-
kwaliteit

OMGEVING & VERGUNNING

Data (LGR etc.)
beschikbaar

Bodem geschikt
en beschikbaar

Vergunnings-
eisen doelmatig
en eenduidig

Efficient
bodemgebruik

Effectiviteit en
doelmatigheid
gemonitord

Opwarming
aquifers

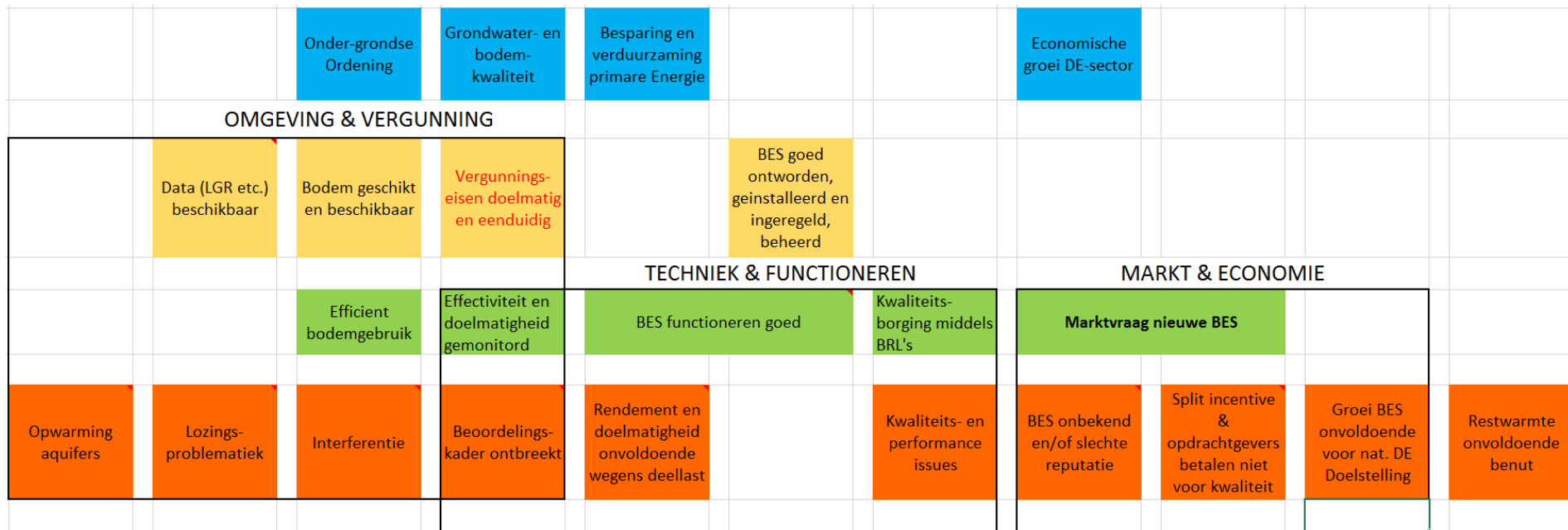
Lozings-
problematiek

Interferentie

Beoordelings-
kader ontbreekt

Framework

Kennis (-vragen)

Kennisagenda

		Onder-grondse Ordening	Grondwater- en bodem-kwaliteit	Besparing en verduurzaming primare Energie			Economische groei DE-sector			
OMGEVING & VERGUNNING										
	Data (LGR etc.) beschikbaar	Bodem geschikt en beschikbaar	Vergunnings-eisen doelmatig en eenduidig		BES goed ontworpen, geïnstalleerd en ingeregeld, beheerd					
TECHNIEK & FUNCTIONEREN										
		Efficient bodemgebruik	Effectiviteit en doelmatigheid gemonitord	BES functioneren goed	Kwaliteitsborging middels BRL's		MARKT & ECONOMIE			
	Opwarming aquifers	Lozings-problematiek	Interferentie	Beoordelings-kader ontbreekt	Rendement en doelmatigheid onvoldoende wegens deellast	Kwaliteits- en performance issues	BES onbekend en/of slechte reputatie	Split incentive & opdrachtgevers betalen niet voor kwaliteit	Groei BES onvoldoende voor nat. DE Doelstelling	Restwarmte onvoldoende benut
(Kennis)vragen										
Techniek	HTO, (ondiepe) geothermie	Lozen	diagonale, horizontale bronnen	Ondergronds ruimte-beslag	zoute aquifers					HTO, (ondiepe) geothermie
Organisatie				Collectiviteit, flexibiliteit						
Risico's	Uitstraling warmte Geothermie en HTO			verspreiding verontreiniging						
Rendement				Beoordelings-kader	Rendement bedrijven in deellast					ontwikkeling HTO en ondiepe geothermie.

Kennisagenda

Eerste 2 bijeenkomsten (okt. '14 & Mei '15) veel kennisvragen geïdentificeerd.

DOEL: vaststellen kennisagenda

- Nalopen beoordeling huidige top 10.
- Snelle scan overige punten
- Zaken die nog ontbreken?
- Consensus?

Prioritering

Prioritering o.b.v. 1- 3 score

- Hoe groot is de obstructie?
- Wie hebben daar last van?
- Makkelijk oplosbaar? (Wat moet er gebeuren?)
- Urgentie?

			Onder-grondse Ordening	Grondwater- en bodem-kwaliteit	Besparing en verduurzaming primare Energie				Economische groei DE-sector				
OMGEVING & VERGUNNING													
	Data (LGR etc.) beschikbaar	Bodem geschikt en beschikbaar	Vergunnings-eisen doelmatig en eenduidig			BES goed ontworpen, geïnstalleerd en ingeregeld, beheerd							
TECHNIEK & FUNCTIONEREN													
		Efficient bodemgebruik	Effectiviteit en doelmatigheid gemonitord		BES functioneren goed	Kwaliteits-borging middels BRL's		MARKT & ECONOMIE					
Opwarming aquifers	Lozings-problematiek	Interferentie	Beoordelings-kader ontbreekt	Rendement en doelmatigheid onvoldoende wegens deellast		Kwaliteits- en performance issues	BES onbekend en/of slechte reputatie	Split incentive & opdrachtgevers betalen niet voor kwaliteit	Groei BES onvoldoende voor nat. DE Doelstelling	Restwarmte onvoldoende benut			

Top 10

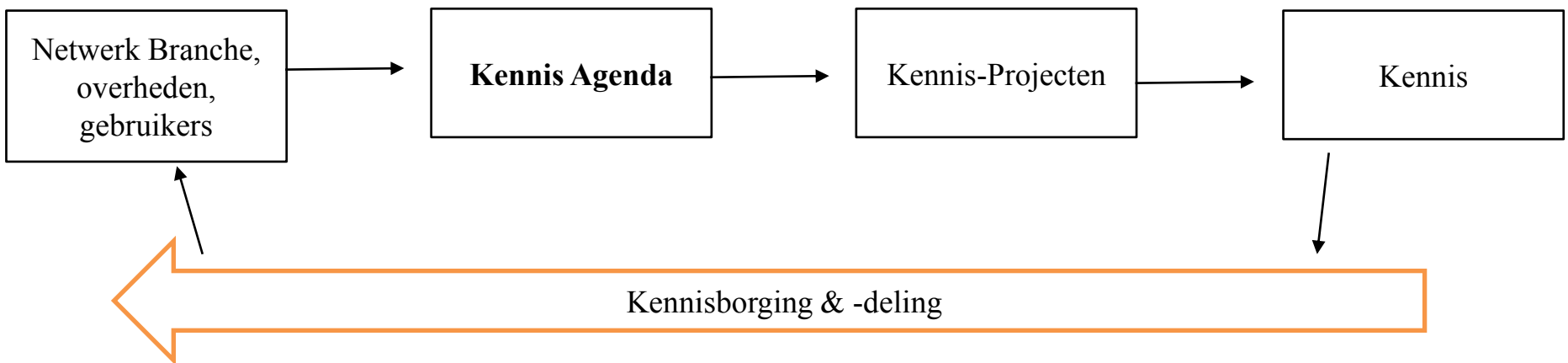
score	Thema	obstructie	oplosbaar	Urgentie	Gedragen
8,3	Lozen	3	1	3	3

Overige issues

- Zoute aquifers
- Power2heat / rol bes in smartgrids
- Horizontale bronnen
- Effect van klimaatverandering
- Maatregelen bij verlaten voldoende?
- Algemeen beoordelingskader/benchmark/effectiviteit
- Opschalen/intensiveren dichtheid bes in steden
- Functioneren Lucht vs grondgebonden WP
- Toekomstig gebruik van bes; transitie techniek of meer?
- Functioneren van de bronpomp
- Effectenstudies en bronontwerp hoe ontwerp&effecten zo goed mogelijk maken/in beeld brengen
- WKO icm saneren
- Ontgassing voorkomen ivm chemische putverstopping

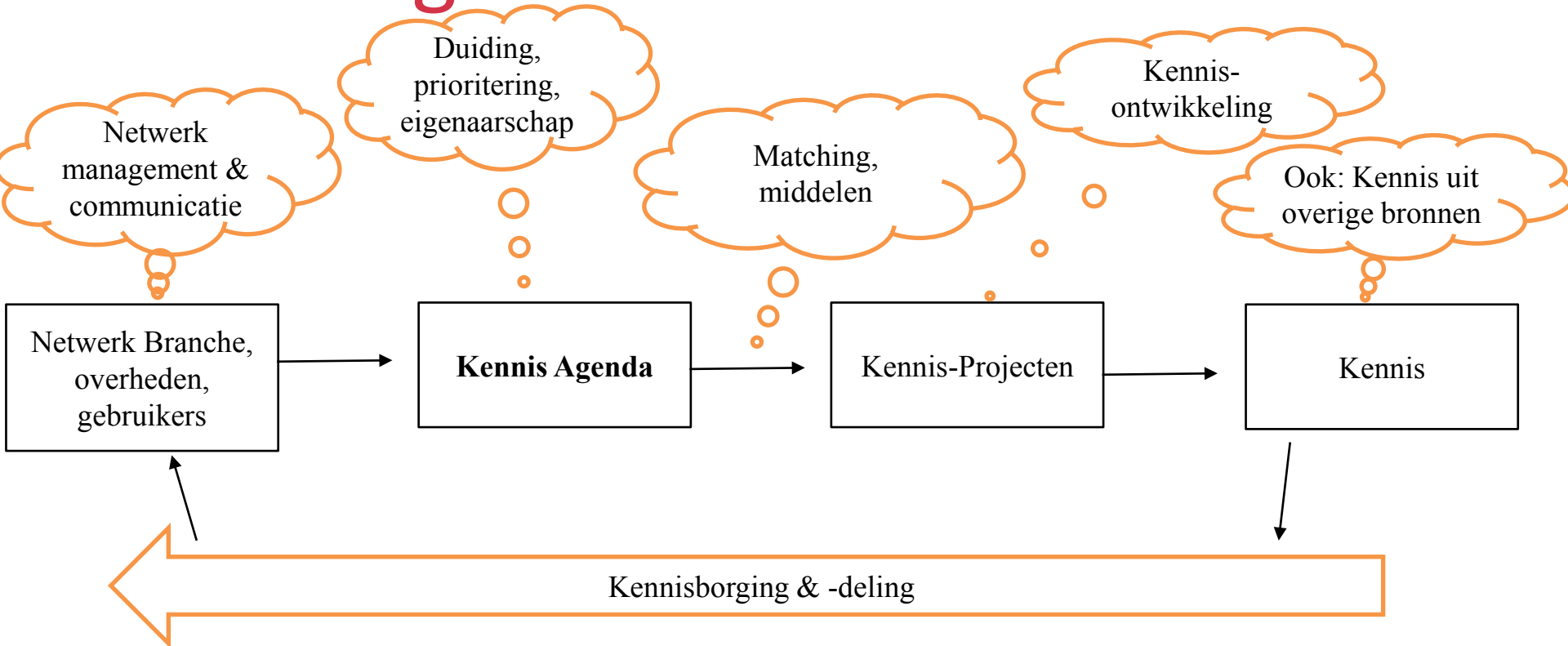
- Ontbreken er nu nog punten?
- Lijst is nu georiënteerd op open systemen
Zijn er voor gesloten systemen geen vragen?

Organisatie: flowsheet

Organisatie: Activiteiten

Kennisportal
LinkedIn groep
Bijeenkomsten

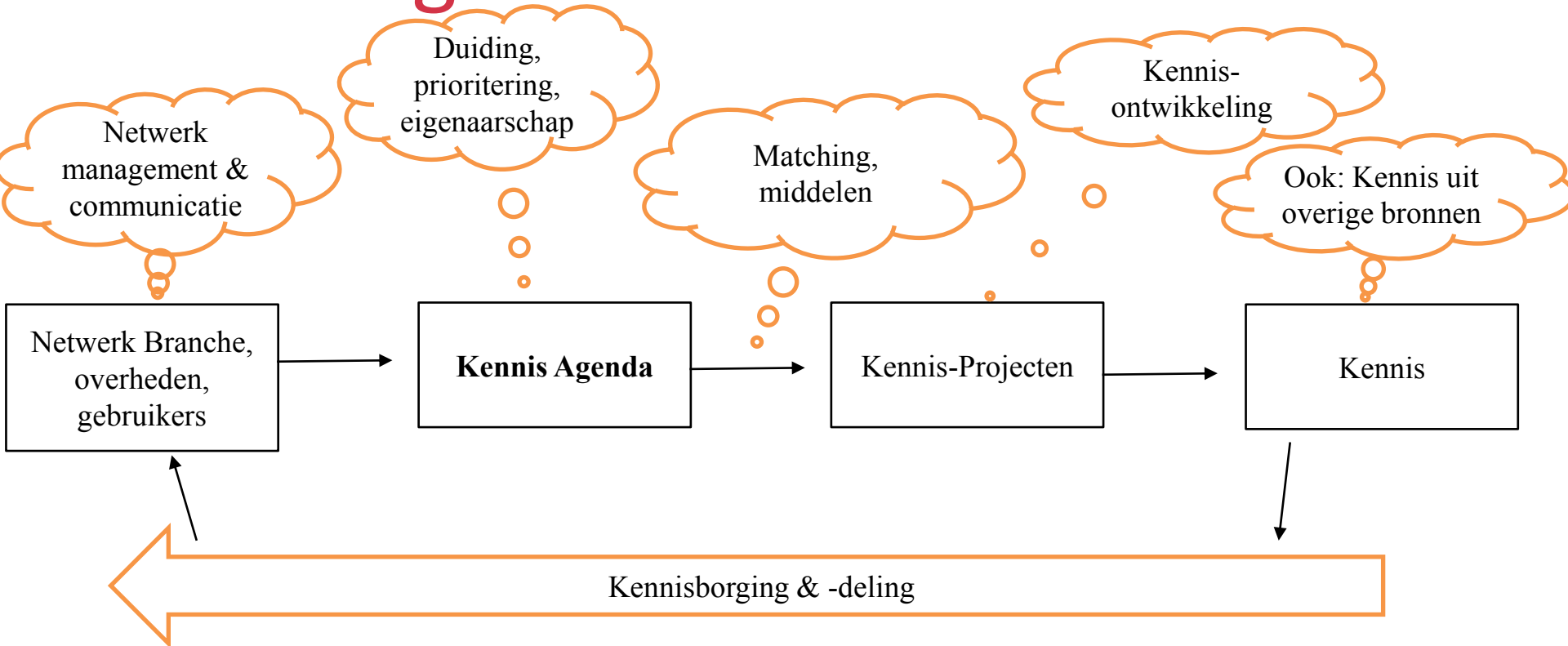
Kennis-vragen
→
Kennis-agenda
beheer

Middelen,
uitvraag

Projecten
Initiatie & portfolio

Kennis-
management

Organisatie: Activiteiten

Kennisportal
LinkedIn groep
Bijeenkomsten

Kennis-vragen
→
Kennis-agenda
beheer

Middelen,
uitvraag

Projecten
Initiatie & portfolio

Kennis-
management

Nu... starten kennisprojecten & opschalen naar kennisprogramma

- Per kennisvraag:
  - initiatie o.b.v. eigenaarschap
  - Project (Co-)financiering:
    - TKI subsidie ([zie slide...](#))
    - EU H2020
    - ...
- Structureler:
  - (start-)fonds met jaarlijks budget (+selectiecriteria en –cie.)
  - ...
- Platform-organisatie
  - 2016/17 o.b.v. SKB-middelen

TKI Urban Energy (apr'16 → nov'16)

- www.topsectorenergie.nl/urban-energy/
- Programmalijn 4 "Flexibele energie infrastructuur: tools voor (her)ontwerp, monitoring & control, LT warmte & koude netten, **ondergrond voor opwekking en opslag van warmte**, informatie- & datamanagement.
  - *Ambities:* inzicht in en optimalisering van kosten en baten, inzicht in de conditie, flexibele componenten, beheersbare verstoringen en investeringen voor een duurzame energievoorziening."

Nu... starten kennisprojecten & opschalen naar kennisprogramma

- Per kennisvraag:
  - initiatie o.b.v. eigenaarschap
  - Project (Co-)financiering:
    - TKI subsidie ([zie slide...](#))
    - EU H2020
    - ...
- Structureler:
  - (start-)fonds met jaarlijks budget (+selectiecriteria en –cie.)
  - ...
- Platform-organisatie
  - 2016/17 o.b.v. SKB-middelen

Kennisplatform Bodemenergie

8 juli 2016 → nationaal congres Bodemenergie

Najaar 2016 → ?

Agenda

12:00 uur Inloop lunch

13:00 uur Deel 1. Kennisagenda, framework & organisatie

1.1 Context en Framework

1.2 Kennisagenda

1.3 Organisatie en financiering

14:30 uur *Pauze*

15:00 uur Deel 2. Kennisdeling doel: kennisdeling, openstaande vragen

2.1 Prestatie/beoordeling

2.2 Lozen

16:15 uur Afsluiting

- ***Borrel***